

Rol van een Aanspreekpersoon Integriteit (API) voor sportclubs

1. Inleiding

Wat?

Een aanspreekpersoon integriteit is een laagdrempelig aanspreekpunt waarbij sporters, hun ouders, begeleiders of andere betrokkenen terecht kunnen met een vraag, vermoeden of klacht over (seksueel) grensoverschrijdend gedrag of lichamelijke en seksuele integriteit. Een Aanspreekpersoon Integriteit (API) draagt er mee zorg voor dat het beleid binnen de club voldoende aandacht geeft aan preventie van en omgaan met (seksueel) grensoverschrijdend gedrag.

Waarom?

Omdat het de verantwoordelijkheid is van de judoclubs om te waken over de bescherming van judoka's die aan hen worden toevertrouwd. Een duidelijk, eerste aanspreekpunt binnen de club moet onderdeel uitmaken van een beleid om meer verantwoordelijkheid te nemen voor die veiligheid van de judoka's binnen de club.

Wie en op welk niveau?

Een Aanspreekpunt is belangrijk op het niveau van de judoka's zelf, dus dichtbij en zichtbaar. Een Club-API is een persoon (of personen), verkozen of aangesteld door het bestuur, die de nodige competenties heeft en opgeleid is om binnen de judoclub een eerste aanspreekpunt rond lichamelijke en seksuele integriteit te zijn.

De VJF API ondersteunt de Club-API en helpt en adviseert deze om zijn rol uit te bouwen, en neemt ook zelf initiatief.

2. Profiel Aanspreekpersoon Integriteit

2.1. Wegwijzer voor clubs: schema

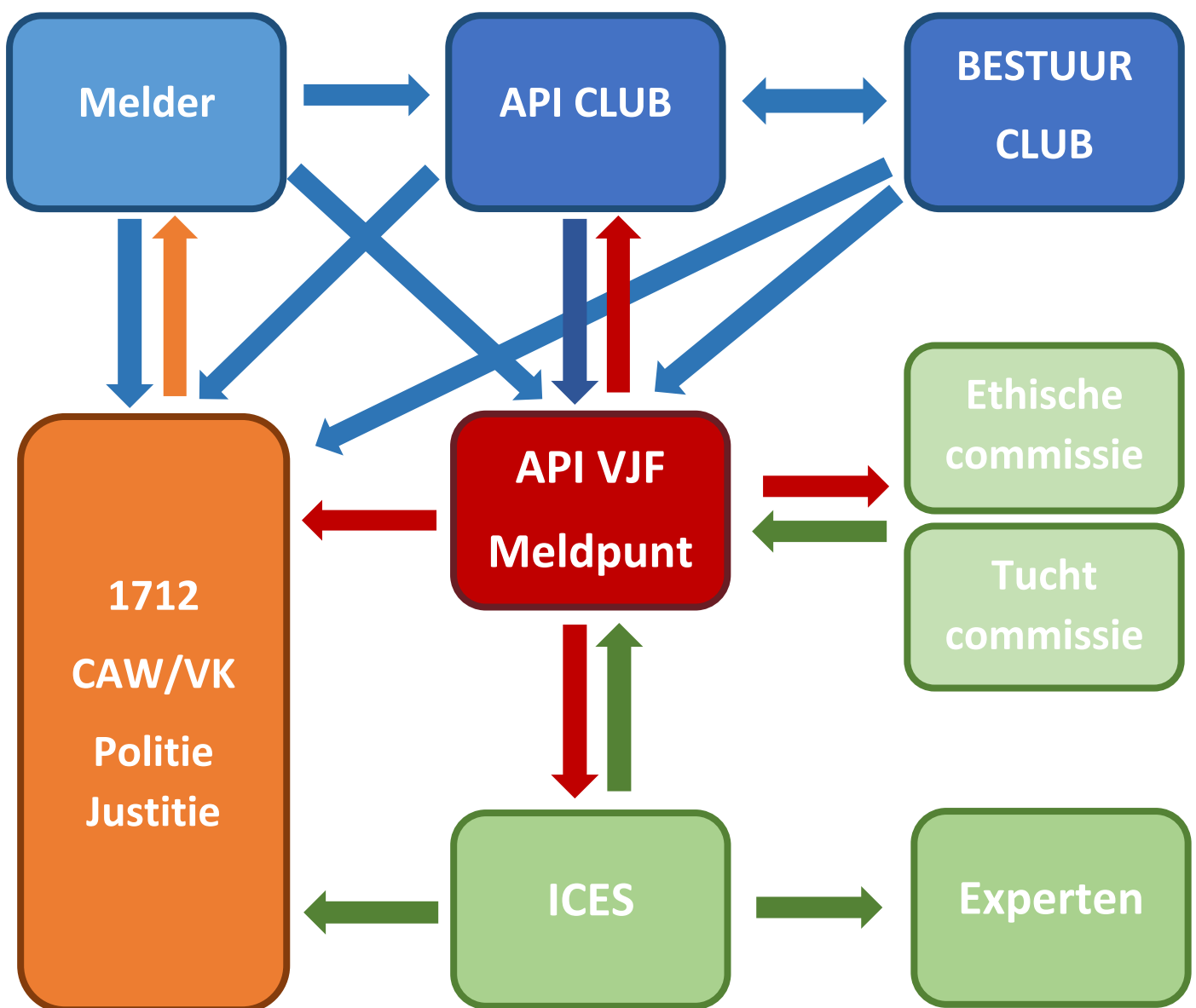
Schema bij incidenten volgens de competenties, de bevoegdheden, procedure en taken.

Blauw = niveau club

Rood = niveau VJF

Groen = niveau onafhankelijk / experts

Oranje = gerecht/politie/justitie

2.2 Algemene taakomschrijving

De aanspreekpersoon integriteit (API) is binnen de judoclub het eerste aanspreekpunt voor wie een vraag, opmerking, klacht of andere boodschap heeft in verband met seksueel grensoverschrijdend gedrag en lichamelijke en seksuele integriteit. De API luistert naar de vraag of het verhaal en verwijst de melder door wanneer nodig of verleent advies bij de mogelijke vervolgstappen, zonder zich inhoudelijk in de zaak te verdiepen of aan waarheidsvinding te doen. Verder formuleert de API ook adviezen over preventieactiviteiten binnen de club en helpt besturen met het realiseren van initiatieven op dat vlak.

Opgelet: Het is goed maar wellicht niet realistisch om te verwachten dat de API op het ogenblik van zijn of haar aanstelling over alle competenties beschikt. Het is daarom belangrijk dat de API volgens het bestuur het vermogen en de wil heeft om deze competenties maximaal en zo snel mogelijk te ontwikkelen. Het is een groeiproces. Idealiter is een API een persoon met een achtergrond in de geneeskunde, opvoedkunde, psychologie, onderwijs, sociale sector, maar in realiteit zal dit niet vaak beschikbaar zijn binnen de club.

Rolafbakening: wat een CLUB-API niet is!

- een hulpverlener: start geen hulpverleningsproces en heeft geen beroepsgeheim
- een onderzoeksrechter: moet niet achter de feiten aangaan
- een journalist: moet niet iedereen informeren die nieuwsgierig is
- een bestuurder: heeft geen verantwoordelijkheid maar enkel een adviserende rol

Taken en rol van de CLUB-API:

- A. aanspreekpunt en eerste opvang
- B. coördinatie van de interne procedure en doorverwijzing
- C. preventieactiviteiten en ondersteuning

A. Aanspreekpunt en eerste opvang

De API is binnen de club het eerste aanspreekpunt voor wie een vraag, opmerking, klacht of andere boodschap heeft in verband met seksueel grensoverschrijdend gedrag en lichamelijke en seksuele integriteit en hier met iemand over willen spreken. Dit kan zowel een judoka zijn, een ouder of partner of andere betrokkene, als een begeleider, bestuurder.

De CLUB-API:

- luistert naar het verhaal van de melder of vraagsteller (zonder de rol van hulpverlener op te nemen);
- toont voldoende empathie, geeft de melder het gevoel dat er geluisterd wordt en stelt het verhaal niet in vraag;
- vormt zich een beeld van de situatie en moet zelf een inschatting kunnen maken van de feiten in overleg met het intern clubbestuur of met de hulp van de VJF-API; kent het gebruik van het vlaggensysteem
- probeert in te schatten welke stappen noodzakelijk zijn via kleur vlag van het vlaggensysteem; of vraagt daarvoor de hulp van de VJF-API
- stemt af met betrokkenen welke stappen ze willen zetten;

- bij onterechte klachten of lichte feiten kan de CLUB-API dat op clubniveau verder opvolgen;
- bij ernstiger feiten kan de CLUB-API zich laten bijstaan door de VJF-API;
- maakt een correcte registratie en een schriftelijk verslag van vragen en incidenten en van de wijze waarop deze zijn opgevolgd binnen de club;
- zorgt ervoor dat er jaarlijks een overzicht is en dat de verslagen en registraties zijn volgens een afgesproken format van elke interventie;
- respecteert de regels rond discretieplicht;
- respecteert de meldingsplicht.

B. Coördinatie van de interne procedure en doorverwijzing

De CLUB-API zorgt ervoor dat elke vraag of klacht serieus genomen wordt. Hij of zij ziet erop toe dat de interne procedure gevolgd wordt en biedt ondersteuning bij de stappen die moeten worden gezet tijdens het intern behandelen van een vraag, klacht of melding. Daarvoor kan de CLUB-API het 'handelingsprotocol' gebruiken. De API heeft geen hulpverlenende of onderzoekende rol. Voor professionele ondersteuning, hulpverlening of melding, verwijst de CLUB-API door naar externe instanties binnen hulpverlening, politie en justitie. Hij of zij maakt hierbij gebruik van de 'wegwijzer'.

De CLUB-API:

- kent de interne club-procedure en kan deze volgen;
- bespreekt met de melder of betrokkene mogelijke doorverwijzingen of verleent advies over mogelijke stappen;
- informeert over afspraken, procedures of reglementen die binnen en buiten de club bestaan;
- onderhoudt contacten met VJF-API bij vragen over doorverwijsinstanties;
- beschikt over een actuele wegwijzer.

C. Preventieactiviteiten en ondersteuning

De CLUB-API:

- zorgt samen met het clubbestuur dat iedereen binnen de aangesloten judoclub op de hoogte is van het bestaan en de rol van de CLUB-API;
- profileert zich binnen de club en naar alle betrokken aangesloten judoka's (en hun ouders);
- zorgt in samenspraak met het clubbestuur voor bewustmaking in verband met de gedragsregels en afspraken over lichamelijke en seksuele integriteit in de judoclub;
- helpt mee om de gedragsregels en afspraken op punt te stellen en daar voorlichting of bewustmaking rond te organiseren binnen de club;
- houdt zich op de hoogte via de VJF-API van belangrijke ontwikkelingen rond het thema lichamelijke en seksuele integriteit in de sport (kwaliteitsbeleid, preventiebeleid, reactiebeleid);
- volgt jaarlijks een vervolgopleiding onder leiding van de VJF-API;
- kent het gebruik van het Vlaggensysteem en kan de ernst van een situatie inschatten naargelang de kleur van de vlag.

2.3. Randvoorwaarden

De CLUB-API:

- is zelf bij voorkeur (en in de mate van het mogelijke) geen bestuurslid of alleszins niet iemand die een machtspositie heeft of waar geen collegiale controle mogelijk is;
- de taak van CLUB-API kan ook opgenomen worden door meerdere personen (M/V)
- kent zijn/haar weg naar de VJF-API en kan rekenen op een intern overleg indien nodig; persoonlijke contacten zijn onderling gelegd
- wordt via een duidelijk mandaat aangesteld door het clubbestuur;
- wordt geregistreerd in de clubfiche (ledendatabank VJF)
- kan op verzoek een uittreksel uit het strafregister (minderjarigenmodel) voorleggen; indien de club dit vereist
- is niet inhoudelijk betrokken bij procedures, gaat niet zelf op onderzoek uit en doet niet zelf aan waarheidsvinding;
- werkt conform het uitgewerkte handelingsprotocol en de procedures, reglementen en statuten van de federatie;
- kan rekenen op ondersteuning en opleiding via VJF-API

2.4. Competenties

De CLUB-API **heeft/geeft steun**. Hij of zij geniet het vertrouwen en respect bij bestuur, begeleiders, ouders en (jonge) sporters, en is bereikbaar en aanspreekbaar voor alle betrokkenen.

Wat moet een API kennen en kunnen?

	CLUB-API
1	Basisvisie en inzichten hebben over preventie Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag SGG + rol API
2	Weten hoe een situatie van SGG op te volgen (handelingsprotocol kunnen volgen)
3	Kunnen het gesprek aangaan met alle betrokkenen: basis gesprekstechnieken, hulp organiseren en communiceren
4	Zich kunnen profileren als API op clubniveau
5	Vlaggensysteem kennen en toepassen op concrete casussen
6	Weten waar je terecht kan voor een klacht of hulp
7	Registratie en dossier maken
8	Signaleren aan het beleid en suggesties doen